

ב"ה

אחרון של פסח

עוד היום בנוב
הפטרה אחרון של פסח

שירת המלאכים והפצת היהדות ניצחו את סנחריב

מסופר בהתחלת הפטרה – "עוד היום בנוב וגו'"^[1] - אודות סנחריב וחזקיה, שגם ענין זה שייך למשיח (ענינו של אחרון של פסח)^[2], כמובן ממאמר רבותינו ז"ל^[3] "ביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח וסנחריב גוג ומגוג".

אך עדיין צריך להבין: מה נוגע הסיפור אודות סנחריב וחזקיה עתה - בעת קריאת הפטרה, שנתתקנה בזמן שהיה גזירה שלא לקרות בתורה^[4] - ריבוי זמן לאחרי שנתברר שלא עשה הקב"ה חזקיה משיח?!

ועל כרחך צריך לומר, שתוכן התחלת הפטרה, "עוד היום בנוב וגו'", אינו רק סיפור בלבד, אלא גם הוראה אלינו בנוגע לאופן ההנהגה בזמן ההכנה לביאת המשיח,

...שכבר היה הדבר לעולמים בזמנו של חזקיה, שעלה סנחריב על ירושלים עם חיל גדול ביותר, ומיהר "כדי לעמוד בעוד היום בנוב, לפי שאמרו לו איצטגנינו אם תלחם בה היום, תכבשנה, וכשעמד בנוב וראה את ירושלים קטנה, לא חש לדברי איצטגנינו, והתחיל להניף ידו בגאווה: וכי על עיר כזו הרגזתי כל החיילות הללו וכו' "^[5].

כלומר: סנחריב היה אז בתוקף גדול ביותר, הן מצד צבא הארץ, שבא עם חיל גדול ביותר, והן מצד צבא השמים, כמובן מדברי האיצטגנינים שמזלו של היום היה גורם לו לכבוש את ירושלים. והיינו, שהמלחמה של סנחריב היתה לא רק מלחמה גשמית, אלא גם מלחמה רוחנית, ומודגש ביותר על פי המבואר בדרוש תער השכירה^[6] אודות שרשו של סנחריב למעלה כו'. ומצד כל הענינים, הנה על פי מהלך הטבע היה צריך להיות נצחונו של סנחריב, ועד כדי כך, שאפילו בין חברי הסנהדרין נמצאו כאלו שטענו שאין אפשרות לנצח את

סנחריב^[7].

ולמרות זאת, הנה בפועל ממש נשתנה המצב מן הקצה אל הקצה בתכלית - שהיתה מפלתו של סנחריב ונצחונו של חזקיהו!

וכיצד היה נצחונו של חזקיהו - לא על ידי זה שקיבץ חיל גדול להלחם נגד סנחריב, אלא כדברי הגמרא^[8] בפירוש הפסוק^[9] "חובל עול מפני שמן", "חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מה עשה, נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב, בדקו... ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה", והיינו, שהתעסק בהרבצת התורה וחינוך על טהרת הקודש, ואילו בנוגע למלחמה עם סנחריב - ביקש ואמר להקב"ה^[10]: "אני ישן על מטתי ואתה עושה", והקב"ה הסכים לכך ואמר "אני עושה, שנאמר^[11] ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'", וכדאיתא בגמרא^[12] "אזנים גלה להם ושמעו שירה מפי חיות ומתו".

והנהגה זו של חזקיהו היתה בכחו של אברהם אבינו - כדאיתא בגמרא (והובא בתרגום) ש"כן באו על אברהם":

"אחד היה אברהם^[13], ש"כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד"^[14], והיינו, שלא התפעל מכל העולם ועמד יחידי נגד כל העולם, בידעו שהוא הולך יחד עם הקב"ה, ובכח זה ניצח במלחמה, כדברי הגמרא^[15] על הפסוק^[16] "ויחלק עליהם לילה", "אותו מלאך שנזדמן לו לאברהם לילה שמו", "והוא סייעו".

ועל ידי הנהגה זו פעל אברהם אבינו שינוי בכל העולם - "ויירש את הארץ", שגם הם יתנהגו באופן שלא זו בלבד שהעולם לא ישפיע עליהם, אלא אדרבה, שהם יפעלו שינוי בעולם, לעשות ממנו דירה לו יתברך.

ובכח זה היתה גם הנהגתו של חזקיהו, ועל ידי זה פעל שתהיה מפלתו של סנחריב, ולא עוד אלא שלולי שנתערב איזה ענין כו', היה הקב"ה עושה אותו משיח.

וזהו גם ההוראה בנוגע לימינו אלו, קודם ביאת המשיח - כהמשך דברי הגמרא "וכן עתידין לבוא עם גוג ומגוג":

אין להתפעל מכך שמעמד ומצב ההוה הוא באופן שמיום ליום נעשה גרוע יותר, כי, ברגע אחד יכול המצב להשתנות בתכלית, מן הקצה אל הקצה.

ואופן הפעולה בזה הוא - לא מתוך "שטורעם" כמו בקריעת ים סוף וכיוצא בזה, ולא על ידי זה שמרעישים בעיתונים וכו'; יש להשמיע את שירת המלאכים, ולעסוק בחינוך על טהרת הקודש - כפי שהיתה ההנהגה על ידי חזקיה. ועל ידי זה באים לגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו באופן ש"מיד הן נגאלין".

קטע משיחת אחרון של פסח, רשימת השומעים בלתי מוגה

תו"מ ה'תשכ"ב ח"ב ע' 349

-
- [1] שם יו"ד, לב.
[2] ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 274. חכ"ב ע' 35 הערה 51.
[3] סנהדרין צד, א.
[4] ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרפ"ד. וש"נ.
[5] פרש"י עה"פ - מסנהדרין צה, א.
[6] אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תשסז ואילך.
[7] ראה סנהדרין כו, א.
[8] שם צד, ב.
[9] ישעי' יו"ד, כז.
[10] איכ"ר פ"ד, טו.
[11] מלכים-ב יט, לה.
[12] סנהדרין צה, ב.
[13] יחזקאל לג, כד.
[14] ב"ר ספמ"ב.
[15] שם צו, א ובפרש"י.
[16] לך לך יד, טו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה